

BANCA – INSTITUȚIE FINANCIARĂ ÎN CONTINUĂ MODERNIZARE

NEGOIȚA IOAN, student, anul II, FB-181

Academia de Studii Economice a Moldovei

Republica Moldova, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu- Bodoni, 61, MD-2005

e-mail: ioannegoitsa@gmail.com

Abstract. *The article covers the evolution of modern banking and the analysis of banking system. The history of banking began with the first prototype banks which were the merchants of the world, who gave grain loans to farmers and traders who carried goods between cities.*

The objective of this research is to study the process of developing of the banking system from antiquity to the present, as well as the analysis of the services provided by contemporary commercial banks.

For as long as civilization has existed, banking has existed. In fact, even before civilization existed, there were 'bank-like' systems. It is nigh on impossible to cover the complete history of banks in such a short piece, but I am going to give a decent overview of how the banks came to be.

Key words: *Monetary, forms of banking, banking system, loans, deposits, banking services, cryptocurrency.*

JEL CLASSIFICATION: E51, G21, G23

INTRODUCERE. Cuvântul bancă, folosit pentru identificarea instituției financiare respective, se trage de la cuvântul italian banko, cu care era numită masă folosită de zarafii medievali la exercitarea meseriei, adică schimbul monedelor de diferite specii. Este imposibil de spus exact când au apărut primele forme ale băncilor. Cu toate acestea, se afirmă că prototipul băncii s-ar putea să fi început să apară în jurul anului 8000 î.Hr. [1].

Evoluția ulterioară a activităților financiare, iar ulterior, și apariția monedei propriu-zise, a impus dezvoltarea unei instituții complexe, specializate în operațiuni și tranzacții monetare, cum este banca contemporană.

Obiectivele acestei cercetări constau în descrierea procesului de dezvoltare a sistemului bancar din antichitate până în prezent, precum și analiza serviciilor prestate de către băncile contemporane.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

Analiza surselor bibliografice. Cercetarea efectuată se bazează pe analiza literaturii de specialitate și cadrul legal din domeniul financiar.

Descrierea metodei de cercetare utilizată. Informația, reflectată în acest studiu, se bazează pe sursele de specialitate din domeniul activității bancare, acumulate și structurate, care permit crearea unor viziuni clare asupra proceselor evolutive, care au contribuit la dezvoltarea acestora, până la imaginea actuală sofisticată cu o gamă largă de produse și servicii bancare puse la dispoziția publicului.

Rezultatele obținute. Probabil, templului Uruk, atestat în perioada anilor 3400-3200 î.Hr., dar și altele, din acea epocă, au prestat servicii, identice cu cele bancare, în special, cele de păstrare și împrumutare a metalului monetar, pot fi considerate cele mai vechi prototip al băncii.[2, p. 41].

Există dovezi, că au existat temple și palate în toată Babilonia și în alte orașe, care au furnizat activități de împrumut. Cu toate că, la etapa respectivă nu exista moneda propriu-zisă, împrumuturile erau acordate în paleo monedă, preponderent în argint, în semințe și alte produse.

Codul lui Hammurabi reprezintă prima culegere de legi cunoscută, care, de rând cu altele, cuprindea norme ce reglementau depozitul și împrumutul. Astfel, în cazul împrumutului de consumație, pentru cel de cereale, dobânda maximă era cotate la 33%, iar pentru împrumutul de argint, varia de la 12% la 20% [2, p. 42].

În Grecia antică, bancherii au fost în primul rând zarafi și cămătari, prezenți în piețe sau la festivaluri, schimbând monede străine de diferite emisiuni în monedele utilizate local. Templele aveau rolul de a facilita efectuarea operațiunilor financiare, care constau în depozite, schimburi monetare, certificarea autenticității monedei cât și împrumuturi. Cele mai importante temple erau templul lui Artemis din Efes, templul lui Hera din Samos și templul lui Apollo din Delphi [3, p. 2].

În Atena, legile lui Solon (circa 590 î. Hr.), au liberalizat dobânzile. La început, zarafii își practicau activitățile în piețele din Agora, unde își instalau mesele, după care, îmbogățindu-se, își deschid prăvălii. În scopul combaterii dobânzilor excesive, în Atena și Delos, au fost constituite din sec. al IV-lea î.Hr., bănci publice, administrate de funcționari, care aveau, pe lângă rolul de a oferi împrumuturi și posibilitatea depozitării, competența de batere a monedei și colectare a impozitelor de la cetățeni [4, p. 401].

În anii 1200, zarafii, numiți, din acea perioadă, și bancheri, inventează „trasul”, care era folosit pentru efectuarea plăților la distanță, în forma unui contract de schimb. Datorită dezvoltării societăților de afaceri și răspândirii sucursalelor în diverse orașe cu mare comerț, a fost constituit un asemenea mecanism simplu: unul, care vrea să plătească la distanță, numit „plătitor”, sau „comanditar”, va da monede „trăgătorului”, iar în schimb va primi o poliță, cu care el poate călători într-o altă zonă și să o valorifice la una din sucursalele celui de la care a primit polița [5 p. 257].

În secolele ale XII-lea – XVI-lea, au apărut mai multe organizații bancare, Banca de Veneția (1171), Banca de Barcelona (1341), Banca de San Giorgio (1407), Banca de Milano (1608). În sensul autentic al cuvântului bancă, care există și astăzi, în 1608 apare Banca Amsterdam, Banca de Hamburg (1619), Banca Angliei, în 1694, care a marcat adevărata piatră de hotar pentru apariția băncilor moderne, fondată de Regele William al III-lea.

Odată cu apariția, în secolul al XVI-lea, a societăților pe acțiuni, această instituție a influențat radical forma de organizare a băncilor, astăzi majoritatea fiind S.A.-uri [6, p. 179]

În secolele ale XVII-lea – XVIII-lea toate țările europene admit legitimarea dobânzilor și se introduc banii de hârtie, prin intermediul băncilor de emisiune. Astfel, Banca Veneției, deja la 1637, primește depozit pe termen, cu dobândă, certificând depozitul prin eliberarea unei forme primitive a monedei de bancă. Banca Amsterdam eliberează depunătorilor certificate negociabile a căror valoare se exprimă într-o monedă de cont și care la rândul ei este cotate față de moneda oficială. Totuși, aceste certificate nu sunt scutite de dobânzi și comisioane, problemă rezolvată de Palmstruch, un comerciant suedez, care la 1656 fondează în Stockholm o nouă bancă, unde depozitele, reprezentate prin certificate, nu comportă nici dobândă, nici comision, nici scadență fixă iar certificatele sunt răscumpărate de bancă la valoarea lor în numerar. Aceste certificate vor deveni astfel bancnote veritabile.

Prima bancă fondată, în SUA, a fost Banca Nord Americană, în 1781, iar, la 1791, este constituită și Banca Statelor Unite, printr-un act al Congresului, datând cu același an [6, p. 78].

În 1844, parlamentul englez adoptă legea specială denumită Bank Charter Act, prin care primei bănci centrale din lume, și anume Băncii Angliei i se încredințează rolul de autoritate monetară. Aceasta s-a reorganizat în două sectoare independente: departamentul de emisiune monetară și departamentul operațiuni bancare. Emisiunea bancnotelor era plafonată și surplusul trebuie să aibă acoperire în aur, în proporție de patru cincimi. Demn de remarcat este faptul că Banca Angliei nu a fost, până de curând, o bancă centrală independentă, fiind subordonată Trezoreriei (Ministerul de Finanțe al Marii Britanii). Abia în anul 1997, Banca Angliei își câștigă independența, aliniindu-se standardelor europene [7, p. 44-45].

O altă direcție în evoluția băncilor o impune dezvoltarea caselor bancare (băncile private), denumite în franceză le haute banque, având rol în marile operațiuni financiare, care funcționează ca agenți consilieri sau mandatar. Caracteristica lor reprezintă internaționalizare, un exemplu fiind familia Rotschild, care prin Natan Rotschild a fondat propria sa bancă în Londra, iar frații săi s-au instalat în alte orașe precum Paris, Viena, Neapole, Frankfurt, aceștia vor finanța operațiuni cu caracter excepțional [8 p. 23]

În secolul al XX-lea, băncile au început să apară, în modul, în care le cunoaștem astăzi. După al II-lea război mondial, băncile au început să împrumute bani țărilor în ansamblu, iar serviciile bancare de vânzare cu amănuntul au început să devină un „lucru” propriu-zis.

CONCLUZII

1. Originea băncii se regăsește în activitățile monetare și de împrumut din antichitate.

2. Banca a evoluat de la prototipii săi antici (temple, zarafi și cămătari) la forma sa medievală și apoi la instituția financiară modernă.

3. Dezvoltarea băncilor a fost condiționată de:

- expansiunea economică manifestată prin dezvoltarea producției și intensificarea comerțului;
- existența comerțului cu banii practicat de zarafi și cămătari;
- dezvoltarea activităților cu caracter monetar și de credit;
- evoluția și dezvoltarea mijloacelor de plată (moneda metalică este înlocuită treptat cu banii de hârtie, la care se alătură moneda de cont);
- acumularea de capitaluri bănești considerabile;
- internaționalizarea schimburilor.

4. În epoca contemporană misiunea băncilor în economie și societate este legată de calitatea lor de intermediar principal în relația economii-investiții, contribuția decisivă în creșterea și dezvoltarea durabilă a economiilor statelor lumii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Earliest Banking Systems [on line] [acces 20.04.2020]. Available: <https://www.worldbank.org.ro/about-banks-history>.
2. TURCU, I. Operațiuni și contracte bancare. Introducere în teoria și practica dreptului bancar. Ed. A III-a, actualizată și completată. București: Lumina Lex, 1997, 480 p.
3. CĂPRARU, B. Retail banking, Ed. C.H. Beck, București, 2009, 168 p.
4. TURCU, I. Operațiuni și contracte bancare. Tratat de Drept Bancar. Ed. A V-a actualizată și completată. Vol. 1. București: Lumina Lex, 2004, 476 p.
5. FAVIER, J., Istoria Banilor: Apariția omului de afaceri în Evul Mediu. București: Artemis, 1994, 466 p.
6. TURLIUC, V., COCRIȘ, V., Moneda și Credit. Iași: Editura Univ. „Al. I. Cuza”, 2011, 340 p.
7. HILDRETH, R., The history of Banks. Ontario: Editura Batoche Books Limited, 2011, 78 p.
8. BĂDULESCU, D. Aspecte cu privire la apariția, dezvoltarea și obiectivele băncilor centrale. În: Analele Universității din Oradea. Științe Economice Tom XIII: 2004, 362 p.

Coordonator științific: STRATULAT Oleg, dr., prof. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, or. Chisinau, str. Bănulescu-Bodoni 61
email: ostratulat@yahoo.com